

Водно училище WATERSCHOOL

1

Насоки и дидактическа концепция

Тези насоки дават инструкции как да се използва електронния портал **Waterschool** (www.waterschools.eu).

(PDF формат за сваляне и принтиране)

Съдържание

1. Водно училище /Waterschool/	3
Какво е „водно училище“?	3
Как да станем „водно училище“?	4
2. Защо темата за пиене на водата е важна в училище? 6	6
Консумацията на вода в училище. Факти и статистика.....	6
Waterschool и европейски стратегии	7
3. Проектът Waterschool	10
Ресурси	10
Дидактическа концепция.....	11
Електронна платформа	11
Целеви групи	13
Партньори	14
4. Вдъхновяващи примери	15
Водни училища във Виена, Австрия	15
„Воден агент“, Агенцията по водите в Словения	15
„Водата побеждава“, Словения	16
Кампанията „Water is Cool in School“, Великобритания	17
„Be Cool, Stay Cool, Drink Tap Water at School“, Великобритания	17
Мисия „Аз избирам чашата за многократна употреба“, България	18
„Водно училище Рамшард“, Германия	18
Viva Servizi, Италия	19
Gruppo CAP, Италия	19

© Copyright 2019 Waterschool Consortium (www.waterschools.eu/partner)

Всички права запазени.

Този документ е лицензиран за обществеността по международен лиценз Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License. Този лиценз ви дава право да копирате, разпространявате и надграждате съдържанието с некомерсиална цел при условие, че посочите неговия автор: партньорските организации по проект Waterschool, както и да лицензирате създаденото от вас ново съдържание при идентични условия.

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0>)

Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не следва да се счита за подкрепа на нейното съдържание, което отразява само възгледите на нейните автори, и Комисията не може да бъде отговорна за употребата и приложението на съдържанието на публикацията.

1. Водно училище /Waterschool

Водата е жизненоважна. Ако няма вода, няма и живот!

Водата съставлява между 60 до 70% от телесното ни тегло и е от съществено значение за почти всяка функция в тялото. Водата е част от всички клетки, ние се нуждаем от вода като разтворител, за транспортиране на хранителни вещества, за регулиране на киселинно-алкалния баланс, за регулиране на телесната температура или за изхвърляне на вредните вещества.

Обилната консумация на вода е абсолютно необходима за поддържане на оптимално здраве и функция на мозъка. Обикновено хората отговарят на нуждите си от течности, пиейки само, когато са жадни. В училище дневният режим е запълнен с уроци и активности и децата често забравят да пият вода, дори когато чувстват жажда. И това е една от основните причини за проекта **„Водни училища“ /Waterschool/ по програма Еразъм +**, защото учениците трябва да бъдат насърчавани да пият достатъчно чиста вода от чешмата по време на престоя си в учебното заведение.

Какво е „водно училище“?

Учителите добре знаят колко е важно да се пие вода в училище. „Водното училище“ ще насърчава и позволява пиенето на вода по време на час, ще създава и прилага ритуали за пиене на вода, както и ще промотира пиенето на вода в цялата училищна среда.

„Водно училище“ означава, че:

- учениците консумират вода от чешмата в училище през целия ден;
- има достъп до прясна чешмяна вода в училище. Учениците разполагат с бутилки или чаши от устойчив материал;
- не се продават напитки с подсладители и децата не носят такива от къщи;
- учителите пият вода в класната стая (ролеви модел);
- децата се инструктират да пият достатъчно вода на ден (ритуали за пиене; напомняне);

Изграждането на ежедневни навици е важно за промяна на културата на пиене на вода.

Credit: gutessen consulting/Daniela Nickmann

Как се става „водно училище“?

Лесно е! Следвайте следните четири стъпки:

Стъпка 1: Вземете окончателно решение: „ Нашето училище ще е водно“

Учители, директори, родители, медицински персонал в училище, доставчици.... Всеки, който иска да въведе по-добра, по-здравословна култура на пиене в училище, се нуждае от съюзници.

- Реализирайте дискусия по темата с училищното ръководство, колегите, представители на родителите. Важно е да подготвите убедителни аргументи (вж. www.waterschools.eu).
- Непрекъснато информирайте и мотивирайте учебни заведения по време на общи срещи и форуми.
- След като вземете решение училището да се трансформира във водно, определете стартовата дата на начинанието (обикновено това е началото на учебната година или срок).

Стъпка 2: Предварителна подготовка

Реализацията на проета за водното училище изисква вземане на някои предварителни решения.

- Потвърдете наличието на вода в класните стаи.
- При необходимост контактувайте с водоснабдителната компания, за да гарантира качеството на питейната вода.
- Осигурете посуда за пиене на вода (бутилки, чаши) за учениците.

Няколко въпроса често възникват предварително при по-подробно планиране.

Само вода ли може да се консумира в училище?

Да, с изключение на празненствата. Билков чай, вода, ароматизирана с резени лимон или билки са чудесна алтернатива.

Как да се справим с децата, които нямат навик да пият само вода?

Училището е социална структура. Опитът ни показва, че дори децата, които нямат изградени навици да пият вода, бързо свикват с това в училище.

Разрешени ли са млечните продукти във водното училище?

Млякото не е в противоречие на водното училище, защото млякото и млечните продукти са богати на калории и протеини, които не се считат за напитка, а като храна. Обръщайте обаче внимание на съдържанието на захар!

Отговори на често задавани въпроси, може да намерите на:

www.waterschools.eu/frequently-asked-questions

Credit: gutessen consulting/Daniela Nickmann

Стъпка 3: Изпълнение - План за действие

Наличието само на питейна вода не е достатъчно. Често учениците забравят да пият вода, затова трябва да им се напомня. Спомагателни дейности могат да бъдат:

- Ритуали за пиене на вода по време на обяда в училище
- Напомняне на учениците да пият вода
- Информирани и интегрирани на родителите
- Внедряване на темата за водата в различни уроци
- Водно училище - ден за активности, свързани с водата

Намерете още идеи **как да насърчите пиенето на вода в училище** на :

www.waterschools.eu/easy-steps-to-encourage-water-drinking

Образователни и дидактически материали за ежедневна образователна дейност в предучилищна среда, както и в начални и средни училища: www.waterschools.eu/water-and-health-resources (материали за водата и насърчаване на здравословния начин на живот, при който водата е важна за работата на човешкия организъм) и www.waterschools.eu/water-and-the-environment-resources (материали за качеството на питейната вода, опазването ѝ и намаляване на отпадъците)

Открийте **вдъхновяващи примери** на: www.waterschools.eu/good-examples

Стъпка 4: Осигуряване на качеството

Училищата, които вземат решение да станат водни училища, обикновено остават завинаги такива.

Училищата обаче също търпят постоянна промяна: нови учители, смяна на ръководството, нови проекти, които изискват внимание.

От време на време, например в контекста на научно събитие или среща, проверявайте дали във вашето училище се практикува здравословно поведение при пиене.

Бърза проверка за водно училище:

- ✓ Учениците пият само вода от чешмата в нашето училище.
- ✓ Всеки ученик разполага с качествена бутилка/чаша за пиене на вода.
- ✓ Почивки за пиене на вода се организират предиобед.
- ✓ Учениците се подсещат да пият вода.
- ✓ Учителят като ролеви модел също пие вода в класната стая.
- ✓ Водното училище е разписано напр. в профила на училището, в неговата мисия или в отделна декларация.
- ✓ Родителите на новоприетите деца се информират, че училището е водно.
- ✓ По време на обяда се предлага вода.
- ✓ Насърчава се пиенето на вода по време на междучасията.

Credit: gutessen consulting/Daniela Nickmann

2. Защо темата за водата и нейната консумация в училище е важна?

Вода и здраве

- Повече от 20% от децата в Европа страдат от наднормено тегло или затлъстяване. Този процент се е увеличил значително през последните десетилетия.
- Високата консумацията на подсладени напитки е свързана със затлъстяването при децата. Почти 40% от захарта, която учениците консумират, идва от тези напитки.
- Практиката показва, че осигуряването на питейна небутилирана вода и насърчаването на нейната консумация в училищата е в силна подкрепа на превенцията на наднормено тегло.
- В Европа между 20% и 90% от шестгодишните деца вече имат пломби в резултат на кариес на зъбите.
- Консумацията на подсладени напитки може да причини кариес на зъбите. Това може да се избегне чрез насърчаване на консумацията на напитки без захар.

➤ **Достатъчната консумация на питейна вода в училище е ключова в превенцията на затлъстяването и зъбния кариес.**

Вода и постижения в училище

- Почти половината от учениците не покриват индивидуалните изисквания за препоръчителен ежедневен прием на вода.
- Дори леката степен на дехидратация може да предизвика когнитивно нарушение, умора и главоболие, а всички те се отразяват негативно на академичните постижения на учениците.
- Правилната хидратация е важна предпоставка за концентрация и цялостно представяне в училище.

➤ **Достатъчната консумация на питейна вода в училище повишава ефективността.**

Вода и околна среда

- Насърчаване опазването и устойчивото използване на водните ресурси е важна цел на този проект.
- Всяка минута в света се купуват милиони пластмасови бутилки и това количество ще се увеличи с още 20% до 2021 година.
- Пластмасовите бутилки са едни от най-често изхвърляните пластмасови изделия на европейските плажове.
- Училищата, които насърчават използването на изделия за многократна употреба за сметка на пластмасови бутилки за еднократна употреба, играят важна роля в подпомагане на изпълнението на Европейската стратегия за пластмасите.

➤ **Ефективното образование повишава информираността относно значението на водата и опазването на околната среда.**

➤ **Консумацията на питейна вода от чешмата намалява отпадъците от пластмасови бутилки.**

Малки усилия – голямо влияние!

Промиторането на пиенето на вода в училище подпомага развитието на здравословна и устойчива училищната среда.

Waterschool & европейски стратегии

Европейски план за действие за борба срещу затлъстяване сред децата

Европейската комисия формулира европейска стратегия за намаляване на здравословните проблеми, свързани с храненето, наднорменото тегло и затлъстяването, и създаде група на високо равнище по въпросите на храненето и физическата активност, както и платформа за действие. Също така прие План за действие за борба срещу затлъстяването сред деца за периода 2014-2020г. Планът се фокусира върху децата, защото „чрез учене и възприемане на здравословни навици, докато са малки, шансът тези навици да се запазят в зряла възраст се увеличава“.

Планът за действие насърчава училищата и предучилищните институции **„да ограничат достъпа до... по-малко здравословни храни и хранителни продукти“** и **да създадат „среда, в която се насърчава грижата за здравето и здравословния начин на живот“**. Споменава се също, че училищата трябва да осигурят на децата и младите хора **достъп до безплатна питейна вода** като алтернатива на подсладените със захар напитки.

Ресурс:

EU Action Plan on Childhood Obesity 2014-2020,

https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf

(access: 28.1.2019)

Директивата на ЕС за питейната вода

Целта на Директивата на ЕС за питейна вода е да осигури безопасна и чиста вода за употреба от хората във всички страни-членки на ЕС. Важна причина за създаването на Директивата за водите е, че водните ресурси са застрашени от замърсяване.

Мисията на водните училища е да използват водата по устойчив начин. Затова децата е нужно да знаят, че водата и нейните източници трябва да бъдат защитени и обект на постоянна грижа. Чистата вода означава чиста околна среда и здрави живи организми.

Важни акценти от Директивата на ЕС за питейната вода:

- като има предвид, че общностните стандарти по отношение на основните и превантивните параметри за качество, свързани със здравословността на водите, предназначени за консумация от човека, са необходими, успоредно с други общностни мерки, за да се определят минимални цели за постигане на качество, установени в областта на околната среда, и **да се гарантира и насърчава трайната експлоатация на водите, предназначени за консумация от човека**
- **Директивата определя основните стандарти за качество на равнище ЕС.** Общо 48 микробиологични, химични и индикаторни параметри трябва да бъдат проследявани и тествани редовно.
- Директивата **определя минималните стандарти за питейна вода.** Държавите-членки могат да включват допълнителни изисквания или да определят по-високи стандарти, но никога по-ниски такива!
- **Държавите-членки са ограничени времево при евентуално допускане при определени условия на някои дерогации от настоящата директива;** като има предвид, че освен това е необходимо да се даде съответна нормативна рамка за тези дерогации, при условие че те не представляват потенциална заплаха за здравето на хората и че не съществува друг разумен начин за поддържане на доставката на водите, предназначени за консумация от човека, в съответния отрасъл;
- **Директивата също изисква редовно информиране на потребителите.** Освен това на всеки три години доклад за качеството на питейната вода трябва да се представя пред Европейската комисия.

Обновената Директива на ЕС за питейна вода (2018 г.) ще подобри качеството на питейната вода, достъпът до нея, както и ще предостави по-добра информация на гражданите. Това ще допринесе за екологичните цели за намаляване на ненужната употреба на пластмаса и ограничаване на въглеродния отпечатък на ЕС, както и за постигането на целите за устойчиво развитие.

Ресурси:

COUNCIL DIRECTIVE 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption, http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/legislation_en.html
http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/review_en.html

Глобални цели за устойчиво развитие на ООН

Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, приета от всички държави-членки на Организацията на обединените нации през 2015 г., предоставя споделен план за преодоляване на глобалните предизвикателства, като тя обхваща цялостно въпросите за премахването на бедността, както и икономическото, социалното и екологичното измерение на устойчивото развитие. В основата ѝ са заложили **17-те цели за устойчиво развитие (ЦУР)**, които са спешен призив за действие на всички държави – развити и развиващи се - в глобално партньорство. Те признават, че прекратяването на бедността и други лишения трябва да върви ръка за ръка със стратегии, които подобряват здравеопазването и образованието, намаляват неравенството и стимулират икономическия растеж, едновременно борейки се с изменението на климата и опазвайки океани и гори на Земята.

Проектът Waterschool допринася към няколко от тези 17 цели за устойчиво развитие:

- **Цел 3: Добро здраве** - сигуряване на здравословен начин на живот и стимулиране на благосъстоянието за всички във всички възрасти. Проектът насърчава здравословното хранене при децата и консумацията на питейна вода.
- **Цел 11: Устойчиви градове и общности** – предвид прогноза, че броят на хората, живеещи в градовете, ще нарасне до 5 милиарда души до 2030 г., е важно да се създадат ефективни практики за градско планиране и управление за справяне с предизвикателствата, предложени от урбанизацията. Качеството на питейната вода и намаляването на отпадъците са основни въпроси, във фокуса на проекта.
- **Цел 12: Отговорно поведение** – Устойчивото потребление и производство е свързано с насърчаване на ресурсна и енергийна ефективност, устойчива инфраструктура и осигуряване на достъп до основни услуги, устойчиви и справедливи работни места и по-добро качество на живот за всички. Централна подцел е наличието и използването на прясна питейна вода, вкл. и за децата в Европа – основна цел на проекта за водните училища.

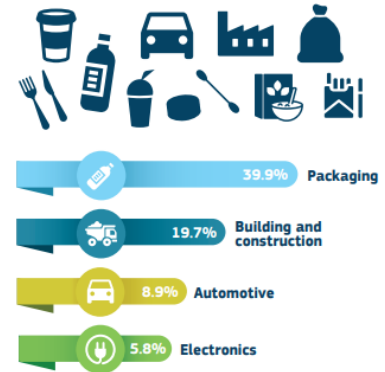
Повече информация: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>

Европейска стратегия за пластмасите

Европейската стратегия за пластмасите в кръговата икономика беше приета на 16 януари 2018 г. Комисията казва, че „Стратегията е част от прехода на Европа към кръгова икономика и също така ще допринесе за постигане на целите за устойчиво развитие, глобалните климатични ангажименти и целите на индустриалната политика на ЕС“. Като цяло стратегията разглежда три основни въпроса: как да се намали използването на ископаеми горива за производството на пластмаси; как да се увеличи скоростта на рециклиране на пластмасите; и как да се сведе до минимум пластмасовото замърсяване, особено в моретата и океаните. Въпреки че е вътрешен документ на ЕС, стратегията има голямо влияние върху по-отговорните подходи на отделните държави, глобалните политически процеси и трансформацията към устойчиви вериги на доставки.

EUROPEAN PLASTICS DEMAND IN 2015

49 million tonnes

EU-28, Norway and Switzerland - Source: Plastics Europe (2016)

Проектът **WaterSchool** директно подкрепя стратегията, като насърчава инициативи за намаляване използването на пластмасови бутилки и разработване на учебни материали за обучение на децата как да опазват околната среда от замърсяване с пластмасови отпадъци.

Обществото, изследователската общност, бизнесът, местните власти и всеки от нас играем ключова роля за промяната и превръщането на предизвикателствата във възможности за живот в по-чиста и безопасна среда.

Ресурси:

European Commission, EU Plastics strategy: https://ec.europa.eu/commission/news/eu-plastics-strategy-2018-nov-20_en
A European strategy for plastics in a circular economy, <http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/plastics-strategy-brochure.pdf>

Credit: gutessen consulting/Lilia Dodova

3. Проект Waterschool – водни училища

Широко признато е, че в рамките на учебната среда добрата хидратация подпомага вниманието, което от своя страна повишава капацитета за учене. Въпреки това, голям брой деца в училище не покриват индивидуалните изисквания за препоръчителен ежедневен прием на вода. Дори леката степен на дехидратация може да предизвика когнитивно нарушение, умора и главоболие и това може да има отрицателно въздействие върху способността на детето да учи. Въвеждането на темата за пиенето на вода в училищното образование може да подпомогне процеса на учене, като същевременно подкрепи и здравното образование, екологично образование и социално включване.

Project Principles

 <p>1</p> <p>Water and health</p> <p>Water is vital. Water makes up 60 to 70 percent of our weight and is essential for almost every function in our body. Opting for water rather than sweetened drinks hydrates without sugar or calories. There is still a worrying trend in overweight and obesity rates in European children and youth.</p> <p>Drinking water in schools is key to preventing obesity and fillings.</p>	 <p>2</p> <p>Water and school performance</p> <p>Our brain is strongly influenced by hydration status. Losing as little as 1 to 3 percent of body's water content can cause cognitive impairment, loss of concentration, tiredness and headaches. Staying hydrated is important for feeling energized and for proper brain performance.</p> <p>Waterschools promote adequate water-drinking.</p>	 <p>3</p> <p>Water and the environment</p> <p>Plastic waste from bottles has become a massive threat to our environment. Most European regions enjoy good access to high quality drinking water.</p> <p>Drinking tap water in Waterschool reduces waste of single use plastic bottles and raises awareness for water-quality.</p>
---	---	---

Ресурси по проекта

Чрез използването на новите технологии, този проект има за цел да създаде набор от иновативни, отворени образователни ресурси, които да подпомагат преподавателите да промотират теми, свързани с това защо е важно да се пие достатъчно количество вода на ден.

Проектът Waterschool ще разработи и популяризира иновативни подходи към обучението, включително ресурси за електронно обучение и мултимедийни казуси в подкрепа на преподавателите в работата им с учениците чрез разработване на кратки филми относно дейностите по проекта. Те ще бъдат достъпни чрез **интерактивна онлайн платформа** на проекта с широк спектър от **онлайн образователни ресурси (OERs)**.

Уебсайтът ще включва **насоки**, както и модулен курс за електронно обучение „Стани водно училище“ за учители и други обучители. Учебните материали на уебсайта ще се актуализират и обогатяват в периода на изпълнение на проекта и достъпът е чрез отворени образователни ресурси.

Дидактическа концепция

В основата на дидактическата концепция на портала за електронното обучение е дейностно ориентирания подход върху педагогическата компетентност на педагозите чрез обучение ориентирано към обучаемия. Затова веб базираният учебен материал и учебната среда се отнасят не само до трансфера на знания и умения, но и до промяна в поведението на учащите. Водената от опит и базирана на биография обработка на съдържанието дава възможност на учащите да разберат сложните взаимовръзки, за да могат да разработят свежи практически подходи за ежедневната работа в училищата.

За постигане на максимално качество на трансфера се прилагат следните принципи:

- Професионално обучение, което се основава на практически примери (съвети, лесни стъпки ..);
- Теория и практика в балансирана комбинация - ориентирани към действия и дискусии (добри практики ..);
- Резултати, базирани на умения и ясни формулировки;
- Дидактически дизайн на учебната програма и подходяща модулация;
- Разнообразие от методи, внедрени в модулите за електронно обучение
- Логическа структура на персонализираните възможности за обучение

Платформа с отворени образователни ресурси

EU CZ DE AT IT BG UK

11

На платформата потребителите намират раздел „**Waterschool**“. Ето основна информация за концепцията за водните училища (**4 лесни стъпки, за да станете водно училище/ Waterschool**/). Европейските училища са поканени да се регистрират на **картата** и споделят своите дейности като водно училище. **Често задавани въпроси**.

EU CZ DE AT IT BG UK

Курсът за електронно обучение, озаглавен „**Стани водно училище**“, е компактен наръчник, за всяко учебно заведение, което споеля възгледите на проекта. Курсът за електронно обучение включва 5 модула и 21 учебни единици, покриващи следните теми:

- Модул 1: Защо да станете „водно училище“?
- Модул 2: Как да станете „водно училище“?
- Модул 3: Лесни стъпки за насърчаване на пиенето на вода
- Модул 4: Ресурси за учители: вода и здраве
- Модул 5: Ресурси за учители: вода и околна среда

Модулите са доста мотивиращи, кратки и пълни с добри практики. Всички модули започват със следните елементи: Каква е целта на този модул? След като завърша този модул, ще науча... (резултати). Всеки модул съдържа от 3 до 5 глави, включително между 3 и 5 раздела. Всички учебни единици съдържат следните елементи: въведение в темата, резултатите от обучението, теоретична информация, допълнена с

контролни листа за практически активности, съвети и добри практики, връзки към допълнителна информация. В края на всеки модул са изведени ключови действия за практическо приложение на учебното съдържание.

Електронната платформа е достъпна на: www.waterschools.eu/become-a-waterschool

EU CZ DE AT IT BG UK

Home Waterschools ▾ Become a Waterschool ▾ Resources ▾ Good examples Project ▾ News

В раздел „Ресурси“ на платформата (www.waterschools.eu/resources) обучаемите/потребителите могат да намерят допълнителни материали като статии, контролни листове с дейности (pdf), новосъздадени видеоклипове, видеоклипове в youtube, уеб-връзки, допълнителна тематична информация.

EU CZ DE AT IT BG UK

Home Waterschools ▾ Become a Waterschool ▾ Resources ▾ Good examples Project ▾ News

В раздела „Добри практики“ (www.waterschools.eu/good-examples) са представени вдъхновяващи примери от различни страни. В раздела „Новини“ (www.waterschools.eu/news) обучаемите/потребителите могат да намерят актуална информация по темата като препратки към конференции, публикации и дейности на мрежата от партньори по проекта, както и връзка към facebook страницата за споделяне на идеи.

На платформата има и раздел „За проекта“, където са представени подробности (предистория, дейности, партньори) за проекта по програма Еразъм +.

12

Credit: gutessen consulting/Lilia Dodova

Целева група по проекта

Проектът за водните училища има за цел да ангажира и подкрепи редица ключови страни, като целта е да се повиши осведомеността на децата в училището колко важно за тяхното здраве е да се пие вода в училище и как това допринася за опазване на околната среда. Партньорите по проекта ще работят заедно за създаването на онлайн платформа за електронно обучение, която да бъде достъпна за учители, училищни власти, общини и доставчици на вода. Електронната платформата ще предлага съвети, информация, насоки и ресурси, за да помогне постигането на целите на проекта. Освен това ще бъде място, където заинтересованите страни могат да се запознаят с образователни проекти, свързани с водата, в цяла Европа и да разгледат примери за добри практики в отделните партньорски страни. В допълнение към това, уебсайтът ще предложи допълнителна подкрепа на конкретни заинтересовани страни.

Учителите ще има достъп до учебни ресурси и възможност за обмяна на опит на национално и международно ниво чрез използване на социални медии.

За училищните власти сайтът ще предлага специализирани съвети как да станат водно училище с конкретни стъпки, които да следват.

За общините сайтът ще представя добри практики, които ще дадат повод за дискусия сред ангажираните органи напр. как да се намали пластмасовия отпадък в училище, как да се подобри здравния статус на децата чрез повишаване консумацията на вода и как общините могат да работят с водоснабдителното дружество, за да подобрят достъпа до питейна вода

За водоснабдителните дружества сайтът също ще представя добри практики относно как водоснабдителните дружества си сътрудничат с училищата; съвети как доставчиците могат да подкрепят инициативи за водни училища, като същевременно пренасят посланията извън училищата сред широката общественост.

Партньори по проекта

Проектът включва партньори от Австрия (координатор), България, Великобритания, Германия, Италия, Словения и Чехия. Всички те са институции с опит и експертиза в различни области на храненето, устойчивостта и образованието. Повече информация за партньорите по проекта може да откриете на електронната страница: www.waterschool.eu/partners.

 <p>University of Agribusiness and Rural Development 78 Dunav Blvd. Plovdiv 4003 Bulgaria www.uard.bg</p> 	 <p>Centro Libero Analisi e Ricerca – CLAR strada della Bruciata 14/1 60019 Senigallia (AN) Italy www.clar.it</p>
 <p>Ökomarkt Verbraucher und Agrarberatung e. V. Osterstr. 58 20259 Hamburg Germany www.oekomarkt-hamburg.de</p> 	 <p>Soil Association Spear House, Victoria Street Bristol, BS1 6AD United Kingdom www.soilassociation.org</p>
 <p>gutessen consulting Schönbrunnerstraße 59-61/13 A-1050 Vienna Austria www.gutessen.at</p> 	 <p>Izobraževanje in svetovanje Tanja Bordon s.p. Ivana Turšiča 4 Sežana Slovenia www.izobrazevanje-prehrana.si</p>
 <p>Skutečně zdravá škola, z.s., Bendlova 150/26 613 00 Brno Czech Republic www.skutecznezdravaskola.cz</p> <p>Skutečně zdravá škola</p>	 <p>Institut equalita, Germany Lütticherstr. 68 50674 Köln Germany www.equalita.de</p>

4. Вдъхновяващи примери

Водни училища във Виена – Консумация на вода от чешмата в основните училища – Австрия

Важността на това, да се пие вода в училищата, е известна сред учителите. Междувременно повечето от педагозите в училищата и детските градини позволяват пиенето на вода по време на уроците и дори се опитват да окуражават учениците си да го правят. Въпреки това, наши проучвания сочат, че около половината деца в австрийските училища не покриват дори минимума изискуема дневна хидратация. За да се случи това, е нужно повече от позволение да пиеш в час, изисква се да превърнеш в навик пиенето на вода.

През септември 2016г. успешно стартира проектът «Водно училище» /“Wasserschule”/ във Виена. До момента **75% от всички начални училища** с около 50 000 ученици и 3 000 педагози са се трансформирали във „водни училища“, което означава, че в училище се пие единствено чешмяна вода. Никакви други напитки не биват сервирани или продавани в учебните заведения, родителите също не изпращат децата си с напитки, различни от вода. Учителите напомнят на учениците да пият достатъчно вода.

Всяко дете и всеки педагог притежават бутилки за многократна употреба. Във всяка училищна стая могат да се открият плакати с „ритуали за пиене“, учебни материали и инструменти за родителски уроци въщи по каузата. Всички учители са обучени да разбират значението на пиенето на вода и да умеят да помагат на учениците да го правят достатъчно често.

Проектът „Водно училище“ е организиран и подпомаган от консултанска компания в областта на правилното хранене и Училищен борд във Виена и спонсориран от “Wiener Gesundheitsförderung”, фондове Gesundes Österreich и водоснабдителната компания “Wiener Wasser”.

Допълнителна информация и други материали: <http://www.gutessen.at/wasserschule-wien.html>

„Воден агент“, Агенцията по водите в Словения

Агенцията по водите е асоциация с нестопанска цел, която се занимава с въпроса за питейната вода, застрашена от замърсяване, както в близки, така и в по-далечни райони. Агенцията по водите, чиято дейност покрива целия Дунавски регион, представя иновативни начини за контрол върху консумацията на вода в училищата за образователни цели. Асоциацията също влияе активно върху политиката и законодателството в областта на водните ресурси и управлението на водите. Мотото ѝ е: „**Ние сме нищо без вода**“.

Основната идея на проекта „Воден агент“ /Water Agent/ е да установи международно сътрудничество с партньори и да обмени информация за потреблението на вода. Целта на това сътрудничество е да се привлече общественото внимание и да се постигне рационално и отговорно потребление на вода. Първоначалните дейности на агенцията за наблюдение на потреблението на вода се разшириха до пилотен образователен в училищата. Беше разработен образователен инструментариум, достъпен за всички училища. Целевата група е предимно ученици от основните училища. Основната цел е те да разберат, че водата не е неизчерпаем природен ресурс и е жизненоважна за оцеляването на човечеството и на цялата планета. Образованието в ранна детска възраст

в областта на опазване на околната среда е основата на образованието за устойчиво развитие.

Основни дейности:

- измерване на консумацията на вода с водомер / брояч, които е фиксиран на крана. Възможно е да се измери консумацията на вода в реално време или в определен период от време. Събраните данни могат да се въведат в приложение, което пресмята консумацията на водата и я представя графично – по този начин училищата много лесно могат да сравнят собствените данни и прогреса си.
- водна станция: Водните агенти имат преносима водна станция с всички технически елементи на водоснабдителна система, която те представят на децата.

До момента в проекта си сътрудничат Словения, Хърватия и Сърбия. Планирано е и евентуално сътрудничество със Западните Балкани, както и с градове, разположени по река Дунав: Виена, Братислава, Будапеща, Белград.

Повече за проекта и неговите дейности може да научите на:

<http://www.vodnaagencija.org/vodna-agencija/>

„Водата побеждава“ – Словения

16

Относно проектът „Водата побеждава“: Експерти от университетския медицински център в Любляна, отдел Педиатрия, открили, че децата и юношите пият прекалено много газирани напитки, което представлява заплаха за здравето им. Пилотният проект „Водата побеждава“ се реализира в 4 основни училища и има за цел да насърчи децата да пият повече вода вместо газирани напитки. Към момента се провеждат следните дейности: провокиране интереса на родителите и информирането им с негативните ефекти от прекомерната консумация на газирани напитки, изтъкване на ползите от ежедневното пиене на вода, насърчаване на училищата да подобрят предлаганото в тях меню. Проектът е събрал следните данни: анкета за консумацията на газирани напитки и на вода сред юноши от 6-ти до 9-ти клас; измерване на телесно тегло и височина – през септември, 2012г. и януари, 2013г. Целта е да се определи ефективността на проекта и резултатите в посока: комуникационна кампания (2 училища) и кампания за водата (2 училища). При комуникационната кампания се цели запознаване с множеството ползи на водата и с вредните ефекти от газирани напитки. Разработени са лекции, плакати, брошури, уеб-страници, фейсбук профил и така нареченият „Воден ден“, по време на който учениците дискутират важни теми, свързани с водата, чрез ролеви игри и активности. Втората (водна) интервенция се занимава с подобряване на училищното меню: чрез отказването от газирани напитки в училище, се спестяват пари, с които училищата имат възможност да закупят повече плодове и зеленчуци. Вместо газирани напитки, учениците пият чешмяна вода, минерална вода и неподсладен чай. Проектът бе финансиран от Министерство на здравеопазването и Университетски медицински център Любляна. Кампанията за водата е насочена към подобряване на храната, предлагана в училище: **премахване на подсладените напитки и чрез реализиране на икономия за училището, закупуване на повече плодове и зеленчуци.** Вместо газирани напитки, учениците пият вода от чешмата, минерална вода и неподсладен чай. Проектът е финансиран от Министерство на здравеопазването и Университетски медицински център в Любляна.

Повече за проекта и неговите мероприятия на: <http://vodazmaga.si/o-projektu/>

Кампанията „Water is Cool in School“ – Великобритания

Воден от опасенията за твърде нисък прием на течности при децата в училище, екипът на Кралския колеж по педиатрия и детско здраве проведе анкетно проучване от името на Ресурсно-информационен център по въпросите на енурезата (ERIC), относно наличните съоръжения и достъпа до вода в началните и средни училища. Проучванията показват разлики в наличните съоръжения за вода и достъпа до тях. Поради тази причина Центърът стартира националната кампания „Water is Cool in School“.

Основни цели на кампанията:

- да повиши публичната информираност за ползите от консумация на вода сред децата по време на престоя им в училище.
- да подобри качеството на доставка и достъп до чиста питейна вода в учебните заведения.
- да активизира преглед на нормативната база, засягаща питейната вода в училищата.

Кампанията успешно повиши популярността на питейната вода в училищата и осигури национален информационен пакет за тях, в който се посочва защо е важно децата редовно да пият вода през учебния ден, включвайки примери на добри практики за съоръжения и достъп до питейна вода. Разработен бе и информационен пакет за родители както и плакати, стикери и брандирана бутилка за вода също са налични. Местни здравни специалисти също организираха регионални кампании за повишаване на осведомеността в училищата и с цел пряка комуникация с директорите и училищните власти. Много от училищата, свързани с кампанията, създадоха т. нар. „водни схеми“, включващи предлагането на вода за ежедневна употреба от децата като ключов елемент от техните стратегии за учене. Това спомогна и за повишаване на осведомеността относно проблемите, свързани с питейната вода във Великобритания, и възможните решение в посока подобряване на нейното качество и достъпа до нея в училищата.

17

Кампанията „Be Cool, Stay Cool, Drink Tap Water at School“ – Великобритания

В продължение на няколко години Portsmouth Water предлага на всяко училище в своя район бутилка за вода за всеки ученик при субсидирана ставка. Portsmouth Water е една от най-старите водоснабдителни компании в страната, която е била регистрирана през 1857 г. Водоизточникът е в района на South Downs и се добива от кладенци, сондажи, извори и река Итчен. Счита се, че изворите в Хавант и Бедхемптън са най-голямата група извори, използвани за обществени доставки в Европа. Проектът „Be Cool, Stay Cool, Drink Tap Water at School“ (в превод „Бъди готин, остани готин и пий чешмяна вода в училище“) е част от инициативата на общността за насърчаване на здравословните ползи от пиенето на вода за малките деца, предвид и доброто качество на водата в района на Портсмут. Водното дружество контактува с всяко учебно заведение в района, като им предлага възможността да закупят бутилки за питейна вода. Бутилките могат да бъдат поръчани и чрез изтегляне на формуляр за кандидатстване от уебсайта им. Вследствие на тази кампания над 470 000 бутилки за вода бяха доставени в местните училища.

Сю Алери, служител в отдела за HR и връзки с обществеността на Portsmouth Water заяви, че „Всички знаем, че пиенето на вода е полезно по редица причини и затова децата в общността да водят по-здравословен начин на живот. Бяхме затрупани от реакции и подкрепата за нашата инициатива за бутилка за вода и затова сме щастливи да продължим с нея със същата субсидирана ставка от 30 пенса на бутилка.“

Мисия "Аз избирам чашата за многократна употреба"

Мисия „Аз избирам чашата за многократна употреба“ е съвместен проект на Обществения Център по Околна Среда и Устойчиво Развитие-Варна и основателят на ZERA – Сабина Максимова. Проектът е вдъхновен от международната кампания на Грийнпийс „Свободни от пластмаса“ и се концентрира върху проблема с употреба на еднократни чаши за вода в детските градини. Мисията предлага на детските градини да заменят еднократните пластмасови чаши с метални чаши за многократна употреба с гравирани индивидуални визи за всяко едно дете. Тази мисия има за цел да внуши нови ценности за опазване на ресурсите на Земята и грижа към природата като измести превдо-културните внушения за удобството на непрестанното изхвърляне на еднократни пластмасови чаши за пиене на вода в детската градина.

Мисия „Аз избирам чашата за многократна употреба“ обхваща три направления: детски градини, офиси и събития. Предложенията са свързани със замяна на посудата за еднократна употреба, с инсталиране на системи за пречистване на водата, които да заместят познатите диспенсери, както и с използване на изделия за многократна употреба по време на големи мероприятия. Освен измеримите резултати в количество и обем на спестения НЕобразуван

пластмасов отпадък, кампанията Мисия „Аз избирам чашата за многократна употреба“ има огромен образователен и социален ефект. Решенията неслучайно са насочени към звената образование, бизнес и събитиен мениджмънт. Те са значими по своята консумация, но и по степента на влияние, което оказват върху обществото.

Същността на мисията е да накара всеки директор, учител, родител в детската градина да каже: „Аз избирам чашата за многократна употреба“ и да го направи!

Повече информация четете на: http://www.unglobalcompact.bg/?page_id=6193

Водно училище Ramsharde – здравословно пиене на вода - Германия

Когато сте в движение, трябва да пиете повече вода. Но водата е много важна и за регулирането на телесната температура, движението на кислорода и хранителните вещества в кръвта и отстраняването на метаболитите чрез урината. За съжаление, повече от 50% от децата в Германия пият по-малко от нужния им дневен прием вода. Проучване показва, че децата обичат да пият, когато напитката е привлекателна и лесно достъпна (Do-KIDS in Form, 2008-2011).

Учителите от училище Ramsharde в рамките на деня на училищното развитие през 2016 г. решават, че достъпът до вода за децата трябва да бъде улеснен в тяхната институция. Създава се до група за планиране наречена „Вода за всички“, която определя мисията на водното училище. За да се гарантира качеството на питейната вода в училището, специалистът по здравеопазване на училището се свързва със здравния отдел във Фленсбург. Освен това за всеки клас е въведен проектният урок „Водно училище“, за да се изследва значението на водата за здравето. Основната цел на урока е да покаже на учениците защо е важно да пият вода. Родителите получават информационни брошури по домовете си, а асоциацията за развитие на училището дарява табла и кана за вода за всеки клас. Освен това местното здравно управление осигурява на всяко дете чаша за пиене, така че всеки да може да пие достатъчно вода от чешмата през учебните часове.

Повече за училището и проекта прочетете на:

<https://schuleramsharde.lernnetz.de/index.php/wasserschule.html>

„Viva Servizi“ – Италия

Viva Servizi е компания, която управлява интегрирана водна услуга в 43 общини в провинциите Анкона и Мачерата и дистрибуцията на метан в 15 общини чрез Edma Reti Gas. Това е компания с публичен капитал, резултат от сливането на Gorgovivo и Cisco Acque, две компании, оперирали на територията на провинция Анкона в продължение на повече от 30 години, и решили да инвестират в знания за основния елемент на нашата планета: водата. Всъщност Viva Servizi предлага възможност на учители и млади хора да задълбочат темата за питейната вода както през страниците на портала си, така и в свързаните социални мрежи didatticaviva.it, също и чрез екскурзоводско обслужване до Горговивските извори в Serra S.Quirico. Тук, освен посещението на извора за урок на тема „водния цикъл“, е възможно провеждането на образователни работилници, благодарение на сътрудничеството с Политехническият университет в Марке и Фосфоро, който организира Фестивала на науката в Сенигалия.

„Gruppo CAP“ – Италия

Групата CAP е основана през 1928 г., когато общините Падерно Дюняно, Лимбиате, Кусано Миланино и Кормано се основават институция за изграждане на акведукти. Консорциумът за питейна вода е оперира на територията на общините от басейна на река Севезо. През 1932 г. е одобрена първата трансформация на компанията, която дава живот на Консорциума за питейна вода към общините на провинция Милано. В следващите десетилетия около 200 общини решават да поверят изграждането и управлението на своите акведукти на новия орган.

През 80-те години, поради проблемите, свързани със замърсяването на околната среда вследствие на икономическото развитие, CAP създава "Fabbriche dell'Acqua", системи за споделяне на ресурси чрез свързване на общински акведукти с изграждането на електроцентрали, способни да обслужват повече общини и успоредно с Peschiera Voghera, CAP изгражда първата пречиствателна станция за отпадни води. 2000 година бележи период на бързи трансформации. От 2013 г. до днес групата CAP е единственият оператор на водопреносна услуга в провинция Милано и участва в различни общини в провинциите Монца и Брианца, Павия, Комо и Варезе, като по този начин обслужва 2,5 милиона граждани.

През последните три години CAP е включила над 20 000 ученици от детски градини до ученици в гимназиален курс в проекти, свързани с водата и устойчивото използване на водните ресурси. Чрез дигитални инструменти, интерактивни лаборатории, театрални представления и много други **групата CAP насърчава използването на чешмяна вода в училищата**, така че днес почти **90% от училищата в провинция Милано сервират чешмяна вода в училищния стол**.

Повече информация на: <https://www.gruppocap.it/attivita/educazione/scuole/infanzia-elementari-medie>

Водно училище / WATERSCHOOL - Малко усилие, Голямо въздействие!

20

Credit: gutessen consulting/Daniela Nickmann